

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SPINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 86 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

5 Noembrie 1942

Anul 105

Sporirea salarilor

de V. Bransce

Un decret lege apărut recent aduce o sporire a lefurilor funcționarilor publici. Guvernul, fiind seama de uriașele greutăți materiale pe care trebuie să le învingă funcționarul, a pornit dela principiul drept că înainte de toate trebuie ajutat categoria celor cu lefuri mici și de aceea, cota sporului acordat descrește pe măsură ce lefurile se măresc. Sporul actual vine în primul rând în ajutorul năpăstuiților funcționari cu lefuri mici, a căror existență constituie un adevărat mister.

Te întrebi cu groază cum au putut rezista luni grele acele familii, osândite să-și îndeplinească exigențele de traiu dintr'un venit de trei-patru mii de lei. Acele familii au realizat practic o problemă care cu creionul în mână nu se putea soluționa.

Oricât de modeste sume am presupune pentru chirie, încălzire, hrană și îmbrăcăminte, din leafă nu putea trăi un singur individ, necum o familie compusă din câteva persoane. Rămâne un mister cum au rezistat acele familii, fără să fie nevoite să lasă cu mâna întinsă la colț de stradă. De aceea, se cuvine toată lauda legislatorului, care a urmărit în primul rând îndreptarea unui rău, ajuns aproape fără leac. Pe lângă măsura echitabilă de a nu lăsa oameni să vegeteze pe marginea desnădejdiei, actualul decret constituie o adevărată izbândă socială, pentru că el se integrează în marile comandamente ale ceasului de față. El constituie un pas înainte în lupta pe care națiunea trebuie să o ducă cu toate mijloacele pentru sporirea natalității și pentru încurajarea familiilor cu mulți copii. Când în fiecare clipă se prăpădesc energiile neamului pe îndepărtate câmpuri de bătaie, când floarea generațiilor tinere se dăruiește morții într'un elan generos, statul este chemat să privegheze ca golurile produse în sânul națiunii să nu rămână neimplinite. Până mai bine de curând se acorda pentru copil un spor de o sută lei, care se înjumătățea la al doilea, iar dela al treilea încolo nu se mai acorda nimic. Se presupunea, pe semne, că acei copii vor trăi din vânt. Iar de familiile cu copii numeroși — și har Domnului, în pătura oamenilor mai simpli nu s'au actualizat preceptele clasei intelectuale, care se mărginește sistematic la un singur copil — nu se preocupa nicio lege. Ele erau lăsate în plată Domnului. Se prăpădeau copiii din cauza mizeriei? Așa le-a fost data!

Actualul decret prevede un adaus de o mie de lei pentru fiecare copil minor, indiferent de numărul lor. Acest spor va aduce o reală înlesnire împovăratelor familii cu mulți copii. În casele multor funcționari nu vor mai răsuna ca o utopie cuvintele: „pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi”..

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

HORIA

de Prof. Eugen Hulea

— Urmare —

Dar ca să fi putut ajunge aci, i-a trebuit o viață întreagă de osârdie în slujba neamului — a trebuit să străbată toți codrii și toate cătunele, să-și aplece urechea la fiecare suspin și atâtea dureri. A trebuit să i se picure zi de zi în suflet otrava nedreptăților care se făceau Românilui, pentru ca lupta din sinea lui, dusă între pornirea-i răzvrătită de dac și conștiința romană a disciplinei, să ia odată sfârșit, iar el să se simtă în stare a lua pe proprii umeri povara răspunderilor și înfricoșătoarea taină a viitorului.

Acum, când zarurile erau aruncate, el vedea limpede, în jur și înainte. El știa, că mântuire nu ar fi putut și de bună seamă nici nu ar fi venit de nicăieri, decât dela sângele cald al mulțimilor de țărani, căci vetrele de învățătură ale neamului erau puține și sfioase, iar cărturarii plâpânzi ca bujorii de primăvară...

Sufletul lui curat și simplu se liniștise, căci din dăltuirile lui de granit se eliminase și ultima particică de îndoială. Era un iluminat, în a cărui ființă nu sclipeau acum numai licuricii răsbunării pentru secolii de hămeseală

Gând și Faptă

de Nic. Bârsan

E un an și patru luni de când războiul sfânt a început, iar oastea noastră creștină se află azi departe, în zările răsăritului.

Aceste suflete de elită, suflete jertfite pentru împlinirea idealului național și creștin, au înfipt pe Nistru și dincolo Crucea și Dreptul prin tricolorul românesc.

Ca niște ostași de cremene înfruntă și acum furtuna năprasnică a celor fără Dumnezeu, pentru ca Patria să ne trăiască.

Iată însă că peste acest avânt și trudă se găsesc și „umbre”, care întunecă jertfa lor.

Se găsesc încă și acum naivi, după atâtea jertfe și dolii, al căror suflet pierdut aduce hulă eroilor.

În zilele trecute s'a reîmprospătat un comunicat ce prevedea internarea în lagăr — ceea ce e prea puțin — celor care își folosesc timpul în a opri femeile în stradă, femei, care cu sufletele cernite imploră puțerea mângăitoare a Domnului și-L roagă să păzească și să întoarcă pe cei dragi de pe câmpul de bătaie.

Credem că acest comunicat sobru vrea să spună mai mult decât litera lui. Vrea să se încheie odată pentru totdeauna cu purtarea lipsită de bun simț, oricum s'ar manifesta ea.

Atâtea dureri și atâtea întristare ne înconjoară. Atâți părinți își pierd copiii, atâtea soții rămân văduve și atâți copii, orfani. Toți așteaptă cuvinte de mângăiere, vorbă de alinare și îmbărbătare. Toți te privesc ca pe un liman de izbăvire, așteptând să le rostesci cuvinte din inimă și nu căutate în cărți.

Cei care nu simt și nu cred în nimic își îngăduie să vorbească în numele morților, care au plătit cu câte o viață fiecare palmă de pământ românesc. Nu se înfricoșează nici de Dumnezeu și nu le este rușine nici de oameni ca să-și scalde viața în deslătări, petreceri și bautură, azi, când țara și poporul trec prin clipe de jertfa și dolii.

Continuare în pagina 3-a

și pentru mălaiul furat din gura atâtor generații. Își dădea seama limpede, că lovește spre a mântui ființa și sufletul neamului, ale cărui porți de viitor le vedea zăbrelițe.

Horia venea spre casă și spre moarte. În nopțile întunecoase și reci de toamnă deodată cu el apărură peste plaiurile îmbuibărilor nemeșesti cuvintele fatidice de Mane, Tekel, Fares.

Lumea celor obidiți își ridică tresărind capul. Un nume aleargă fulgerător prin văi, tipă ca o trambiță a deșteptării în conștiințele amorțite, aprinde focuri pe culmi făcând să răsune prelung tulnicele. Este Horia, care trage în dungă limba clopotelor și strânge, cu neînduplecată voință păduri de coase, lănci și securi, purtate în chiote de furtunoasă deslănțuire. Este marea trezire din lungul leșin al morții, lăvărnă urnită din vârful de munte care va îngropa definitiv pe stăpânii nedrepti și bestiali, va restitui pământul furat și libertatea subjugată.

Și astfel, în ziua de 31 Octomvrie,

INSTANTANE

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

Raab, leoaica

In filmul „Oameni și fiare” ce-a rulat deunăzi la cinematograful „Astra”, am urmărit pe binecunoscutul artist Harry Piel în jocul lui cu tigrii și cu moartea. Se știe doar că foarte mulți dintre îmblânzitori au plătit scump cutezanța lor. Iar aceia care au avut norocul să scape neatinși de colții fiarelor, s'au ales, totuși, cu nervii zdrobiți pe toată viața.

Cooper, unul din cei mai vestiți îmblânzitori de lei, cunoscut pe tot globul, căci călătorise pe vremuri cu marele circ Anderson din oraș în oraș, avea o leoaică favorită, pe Raab. Animalul — un exemplar de toată frumusețea — îi era foarte atașat, îl urma supusă ca un miel și executa cu precizie programul, de multe ori destul de complicat.

Dela un timp însă leoaica Raab începu să dea semne de-o nervozitate neobișnuită. Intr-o zi, pe când se producea, ce i-a venit ei, ce nu, ridică cu mândrie regească fruntea și scoase un răgnet înfiorător. La intervenția lui Cooper s'a repezit asupra lui și abia a isbit acestă să iasă din arenă, alergându-se cu câteva răni. Furia leoaicei nu slăbi însă toată ziua aceea și nici cea următoare, încât a trebuit să fie împușcată.

S'a întâmplat însă următorul lucru, ce multora le va părea ca o poveste. Cooper, din clipa când Raab fu împușcată, era urmărit încontinuu de fantoma ei. Urletul leoaicei, spăimântătorul urlet al ei din ziua aceea a spectacolului, îi suna mereu în urechi. Nu mai avea nici o clipă de odihnă. Din cutezător cum fusese, vestitul îmblânzitor se îngrozea acum de propria lui umbră.

Intr-o seară Cooper petrecea înconjurat de prieteni. De odată, în mijlocul animației, îmblânzitorul de lei sări de pe scaun. Ochii i se căscaseră, stând parcă să-i iasă din orbite. Era palid la față ca un mort și tremurând grozav în tot trupul arătă spre un colț depărtat al odăii:

„Raab, leoaica”!

N'o vedea nimeni altul decât el, însă fiecare dintre cei de față credea c'aude un mârâit scăzut ce venea dintr'acolo. Cooper scoase revolverul din buzunar și ținti. Detunătura răsună, camera se umplu de fum alb, iar mârâitul deveni acum mai puternic. Nenorocitul se repezi afară din cameră, ca scos din minți, și'n ziua următoare a trebuit să fie internat într-o casă de sănătate, căci tema de leoaică devenise la el o idee fixă pe care nimeni nu i-a putut-o scoate din cap.

Ecat. Pitiș

GEORGE DRUMUR: *Vatra cu stele*. Poeme. Editura ziarului „Bucovina”, Cernăuți, 1942.

Cât de greu îmi este să definesc sentimentele de care sunt stăpânit, acum, când iau în mână volumul de poezii al bucovineanului George Drumur.

Îmi vine în minte, mai întâi, grupul de scriitori din jurul revistei „Iconar”, unde poetul de azi publica alături de eminenții mei prieteni: Mircea Streinul, Iulian Vesper, Liviu Rusu, E. Ar. Zaharia, Teofil Lianu, Ion-Ștefan și alții.

Văd, apoi, ca prin ceață, Cernăuții, în luna Iulie, ziua 5 a anului trecut, când cu vânătorii mei de munte am poposit în pădurea Horecii.

Rușii se retrăgeau în grabă. In oraș se auzeau explozii.

Azi primesc, aici pe front, pentru *cronica literară*, o carte din Cernăuți! Îmi place să cred că ea este cea dintâiu dintr-o serie de scrieri bucovinene. Dorim ca să fie un început de renaștere literară, în frumoasa provincie de Nord.

D-l George Drumur, cel mai strălucit elev al poetului și romancierului Mircea Streinul, este autorul volumelor *Soldații și Suflute în azur* precum și al traducerii, în colaborare cu magistrul său, *Orfeu de Glück*.

D-sa anunță chiar un roman și o carte de nuvele.

Poeziile volumului de față încearcă să prindă ceva din vibrațiile sufletului autohton, în versuri ample, de baladă.

Este interesantă revenirea scriitorilor noștri la formele vechii poezii. Pe măsură ce timpul trece, începe să se observe la aceștia preocuparea de lucrul îndelung gândit și cumpănit, de seriozitatea cu care trebuie să-și exercite profesiunea. Graba e înlăturată, sistematic. De aci și nevoia de a aborda toate formele literare așa zise didactice, neglijate cu bună știință în perioada de anarhie literară de după primul mare războiu.

Balada oștenilor plecați trezește puternice ecouri în sufletele noastre.

Ritmul cântecului poporan îi dă o noblețe particulară:

In nămieș de zi
au plecat oștenii,
prin toamna poenii,
fără a trezi

Din grădini de stele
dorul trist, tăcut. —
Nimeni n'a zăcut
Ca arma 'n rastele.

Dar fie că celebrează prietenia (*Balada prietenului bucovinean*), fie încrederea în sporul muncii creatoare dela țară (*Balada ciocârliei*), d-l George Drumur strecoară aceeași nostalgie în versurile sale.

Nu e de mirare deci că ciclul baladelor din volum se încheie cu o *Baladă a tristeții*.

Tristețile cresc
și cad peste rană —
e stinsă și ruga
și stihul din strană.

Cuprindem adesea
tot veacul în noi,
dar umbra-l mănâncă
din palide foi.

Ciclul *Intunecarea culorilor* pare inadins ales să ducă mai departe aceeași tristețe metafizică, prelungită prin *Umbrele copilăriei peste Mănăstirea Horcea în Orașul întunecat, în besună rurală, înaltele păduri, Industria fagilor ș. a.*

O bruscă revenire este cântecul de dor *Leana, Leana* sau *liliala Maica Domnului*.

Al treilea ciclu și cel mai bogat, al volumului, e intitulat *Stihuri*.

Versul curge în cadențe clasice:

*Ce repede se desparte copilăria de noi
Și cât de 'mpărătește se ascund în basme,
Așa precum în fiecare toamnă, după rod,
Se-ascund culorile 'n păduri, ca niște iasme.*
(*Stihuri pentru timp*)

Plutește în stihurile care urmează un aer pur, tare, de înălțimi inaccesibile.

Oră timpurie ne aduce aminte de neuitata poezie *Bradul* a d-lui Lucian Blaga.

Impletire fericită de ecouri folclorice cu poezia cultă vom afla în bucată cu titlul de basm: *Tinerețe fără bătrânețe*.

Nu putea să lipsească, de-aici, o *Troiață*, în versuri migăloș stilizate. Bucovinenii sunt profund credincioși. Ei sunt apropiați de Dumnezeu, pe care o cântă cu adâncă evlavie.

Imaginea Bucovinei ne rămâne în minte, din poezia d-lui George Drumur, ca un tărâm de basm, pierdut în ceața visului de glorie al nostru.

Ne-am oprit la atâtea rare melodii din *Moartea orbilor, Semnele gorunului, Urme, Rătăcire*, dar, înainte de a încheia, să subliniem, cum se cuvine, bucățile de antologie *Stingerea livezilor și Frogment* în care autorul se dovedește un scriitor ajuns la deplina maturitate.

Suntem bucuroși să salutăm în d-l George Drumur pe un autentic poet care, cu toată cerbicia vremurilor de față, nu pregetă să închine cele mai alese gânduri la altarul muzelor.

Iar faptul că își cântă provincia sa desrobită, e un semn de adevărată înțelepciune.

Predici în pustiu

Metode pasive

Mi-aduc aminte, când în vremuri mai pașnice îmi făceam timp pentru conferințe prin țară, în care preamăream avantajile medicale și sufletești ale „turismului de munte”, îmi împodobeam conferințele cu citate din *Vălsan* despre frumusețile pământului românesc. Dar eu n'am știut că era și un excelent pedagog și că „*Sfaturi pentru studenți*”, apărute acum într'un volum de 140 pagini în frumoasa editură a Casei Școalelor, circulau de mult în manuscris printre studenți, care alături de progresul științific voiau să-și facă și educația sufletului lor. Vălsan dă sfaturi pentru studenții săi, dar cine nu poate întrezări în ele că se adresează tuturor, că se gândea să fie folositor Neamului și țării întregi, atunci când se adresa studenților săi?

Cere în primul rând studenților *Reeducațiunea fizică* — „fiindcă bunăstarea fizică este indispensabilă muncii intelectuale”; cere nu pasivitatea asistenței la match-uri de foot-ball, ci metoda activă a exercițiilor zilnice cât de scurte, cât de puține, dar regulate, sistematizate. Sunt mulți ani de când am arătat mereu în articolele și conferințele mele marele avantaj al cititului în liber, a-ți prepara examenele plimbându-te cu cartea în mână prin locuri liniștite și-mi pare bine, că un Vălsan vine și el să facă aceeași constatare: *bunăstarea fizică, dacă vrei să faci și un sănătos progres intelectual*.

Când vorbește de reeducația sufletească, recomandă cu căldură studenților cărțile: *Educația voinței a lui Jules Payot, Arta de scris a lui Antonie Albalat, Arta de a citi a lui Emile Faguet și Arta de a gândi a lui Ernest Dimnot, studenților care sufer de neliniști, emotivități, însoțite înaintea examenelor*.

Multe din aceste gânduri le-am mai desbătut eu în scrisul meu, dar ceea ce n'am relevat niciodată este diferența ce o scoate magistral în evidență Vălsan între metoda pasivă și activă.

„*A citi pasiv o carte fără rezumate, note, fișe nu înseamnă nimic... A citi cu creionul în mână este a învăța de 3 ori: cu ochii, cu mâna și cu inima*”.

Nicicând nu citesc ceva important fără să fac note, nicicând nu pun deoparte o carte fără rezumat. *Acestei metode se datorește și comoara fără sfârșit de gânduri și sugestii ce o am adunată și care mi-ar da material suficient pentru ani de zile, chiar dacă aceste predici în pustiu ar apărea în fiecare zi*.

Deci moarte metodelor pasive. Să nu privești sportul, ci să-l faci, să nu citești pasiv o carte, ci să culegi activ din ea note, observațiuni și învățăminte, pe care să le pui în practică ori de câte ori poate fi vorba de oțelirea corpului și de desăvârșirea sufletului tău. Eu te-aș întreba? *Ai carnet, creion, briceag, mereu asupra ta?*

Dacă le ai înseamnă că ești pe calea bună a metodei active, dacă nu le ai înseamnă că vei rămânea mereu o mediocritate pasivă și ștearsă.

Dr. M. Suciu-Sibianu

mai curând decât poate o voise el, marea răfuială plecă clocotind din biserică din Mesteacăn, alergând cu limbi de foc spre valea Mureșului bătrân.

Sguduită din ghițuita ei somnolență, nemeșimea fugea îngrozită sau murea în sughiț de sânge în culcușul îndestulărilor ei de altă dată. Munții fierbeau vulcanic și scaunele românești dimprejur își scuturau și ele lanțurile.

Spectrul revoluției, scularea în masă a întregii suflări românești, se insinua îngrozit în birourile administrației și a capilor de autorități militare și civile. Nemeșimea alerga desmetică și fără demnitate, cerșind de oriunde salvare și răzbunare.

Amatorii de revoluție, care ar fi privit cu ochi îngăduitori aplicarea unei corecții mai aspre trușăi nobilimi, se înspăimântară acum de spectrul țării celei noi, liberă și românească, pe care iobăgimea răscolată o voia cu orice preț în numele drepturilor, suferințelor și poruncilor lui Horia. Cei năvăliți în turpitudine își retrăseră bună-

voințele și încurajările și puseră cu grabă în mișcare toate mijloacele spre a suprima mișcarea. Armata imperială apărui pe câmpul răzmiriței și solii ei reușiră să buimăcescă și să domolească avântul poporului. Și cum pentru răscoală era o chestiune de viață de a nu se oprit pe nicio clipă — iscusința, de atâtea ori experimentată a stăpânirii, izbuti să o poticnească la Tibru, prin acel nenorocit armistițiu care înseamnă însăși moartea mișcării.

Retrasă cu svăcniri muribunde spre leagănul din munți de unde ea pornise, revoluția își pierdu caracterul de surpriză și condiția de amploare. Mai rămăneau de trăit încă două-trei săptămâni, o luptă pierdută la Mihăileni, o scurtă înflăcărare la Câmpeni — ș'apoi o risipire a tuturor, spre bordeiele de suferințe și umiliri de atât dată.

Trupul uriașului încetă să mai trăiască și numai inima lui mai palpită prin Horia, cel retras în codrul Scorăceturii, de unde, în liturgia tăcută a

fulgilor de zăpadă, el pândea zorile noiei primăveri...

Dar colinda cea nouă, pe care sufletul lui încrezător în D-zeu nu înceta să o fredoneze, nu mai avea să fie auzită de nimeni.

Pe drumul Bălgradului, unde îl aștepta crunta răzbunare, Craiul, încununat cu spini, țara tăcut și greu după sine lanțurile biruitoarei stăpâniri. De acum, după ce steaua nădejților se încase în hăul întunerecului, nu mai avea rost ca gura lui să grăiască. Ca două lacăte de oțel, buzele-i au dus în mormânt taina pe care vrăjmașii iscoditori voiseră să i-o smulgă.

A murit fără vaier sub loviturile călăului, cu mută vitejie de țaran și cu demnitate de conducător de neam.

Trupul i-a fost despăcat în bucăți, memoria damnată și figura încadrată în lumea criminalilor. Și ca de pe urma unui fulger stins în viforită, peste neamul său începu să cadă grindina ocărilor, a insultelor și a tuturor fărădelegilor.

Lașii se crispau acum de ură orgolioasă și-și îndopau scârboș nesăturata lor foame după răzbunare, urmărind poporul cu biciu și furci.

Vremurile treceau greu în întunecul noiei robii, care se străduia neputincioasă a șterge din inima și mințile Românilor pe dăruitorul de demnitate și libertate, pe Horia. Stăpânii își dădeau limpede seama, că neînvingându-i memoria, din Horia se va naște un mit și o tradiție, care vor sta mereu treze la căpătâiul destinului acestui neam și-l vor duce în cele din urmă la biruință.

Revoluția fu înăbușită, în sânge, dar spiritul cel nou continua să trăiască viu în conștiința generațiilor.

Ridicându-i un gorun în loc de cruce, neamul își manifesta și prin aceasta păgâna lui credință în dreptatea cauzei pentru care se jertfise Horia. Și pe măsură ce neamul se trezea la conștiința cea nouă, Horia creștea gigantic

Concertul violonistului Virgil Pop

Domnul Virgil Pop, tânărul maestru de concert al Filarmoniceii și al Operei din București, a cântat pentru prima oară în orașul nostru Miercuri 28 Oct. cor., în sala „Astra“.

Pentru cei care au avut ocazia să-l audă la Radio, entuziasmul stărnit la Brașov de arta d-sale, n'a constituit o surpriză. Desigur că nimeni n'a uitat ovațiile nesfârșite cu care a fost salutat prima apariție a lui Virgil Pop în cadrul unui concert simfonic bucureștean transmis la Radio, la care d-sa a executat Simfonia Spaniolă de Lalo. Pentru marea majoritate a publicului brașovean însă, talentul viguros și așa de matur al tânărului artist a fost o adevărată revelație.

Într'un program bogat și generos, d-l Virgil Pop a desfășurat toată gama castelor posibilități cu care e înzestrat.

Temperamentul năvalnic, impetuos și o revărsare primăvăratică de ape, cu care a executat unele piese de mare brio din program, ne-a făcut să apreciem cu atât mai mult echilibrul pe care a știut să și-l impună în redarea *Sonatei c. X-a de Tartini* și a *Concertului în la major de Mozart*, interpretate cu mult stil și cu o rară căldură.

Dela puritatea transparentă a tonului folosit în aceste piese clasice, d-sa a trecut, cu egală ușurință, la arhitectura largă și sonoră din *Preludiu și Allegro de Pugnani*, apoi la atmosfera de căldă și expresivă intimitate a modernului *Philippe Gaubert*, de aci la ritmul capricios și la insinuanta linie melodică

a *Dansului Slav* de Dvorak, pentru a încheia cu scripitoarea virtuozitate desfășurată în *Moto Perpetuo* de Cuteanu, în *Capriccio* de Paganini, în *Tarantella* de Sarasate, sau în cele trei piese executate afară din program, în urma insistențelor aplauze cu care publicul a ținut să-și manifesteze entuziasmul.

Cu toată diversitatea acestor genuri, o caracteristică permanentă a realizărilor d-lui Virgil Pop a legat între ele, ca un impalpabil fir de aur, toate piesele executate. Este căldura pe care acest artist o revărsă în fiecare frază, în fiecare vibrație sonoră. Dar dumnezeesc, încâput pe mâni bune, căci alături de el se manifestează cu aceeași permanență o probitate profesională întâlnită numai la artiștii de rasă. Nici un efect ieftin, nici o concesie comodă, nimic lăsat la voia întâmplării. Totul e lucrat serios, cumpănit, șlefuit cu cea mai minuțioasă grijă. Asemenea calități sunt cea mai bună chieșăie pentru cariera unui artist.

De altfel, succesele puțin obișnuite pe care d-l Virgil Pop, cu toată tinerețea sa — e născut în 1916 la Cluj — le-a obținut recent la concertele sale din Germania și Italia, constituie de pe acum o dovadă indiscutabilă că această carieră e în plină ascensiune și că d-sa poate pași cu încredere, spre cinstea sa și a țării, pe drumul larg și strălucitor deschis pentru noi peste hotare de Maestrul George Enescu.

Ion Corbu

Gând și faptă

de Nic. Bârsan

— Continuare în pagina 1-a —

Iată că ei înlocuiesc încordarea celor de pe câmpul de luptă prin purtări necuviincioase față de trecători și prin petreceri prelungite peste lacrimile celor buni.

Ei nu văd nici pilda mută, dar muștrătoare, a celor care plini de avânt și-au dat din trupul lor și poartă semnele luptei de azi, luptă ce va fi hotărâtoare pentru veacuri.

Invalizii nu sunt pentru ei „mărturia vie“ a luptei și nu-i face să înțeleagă că sunt și ei obligați a-și face datoria, cu toată tihna în care se complac.

Nu de mult se dădură unele dispoziții ca toate petrecerile și balurile să fie oprite. Socotim că în aceste vremuri de aspră încercare ar fi bine venită aplicarea lor. Să nu lăsăm ca în numele celor ce-și strigă durerea înținși pe patul suferinței să se dea fel de fel

de petreceri, ci acești doritori de plăceri să ingenuncheze în fața Altarelor și să verse lacrimi ca cei ce au plecat pe front, pentru biruința armatei mântuirii noastre, să se reîntoarcă sănătoși.

Nevoile sunt mari. Starea de războiu impune sacrificii tuturor; cu atât mai vărtos celor ce se bucură de odihnă și toate bunătățile și care își cheltuiesc timpul în tot felul de acte lipsite de bună cuviință.

Să fim recunoscători celor ce se trudesesc pentru liniștea noastră și prin chemarea la realitate a celor lipsiți de conștiință. Să fie trimiși și ei acolo unde bate tunul și miroase a praf de pușcă.

Dorim această despovărare atât cei de aci, cât mai ales cei dragi de departe.

Să trecem dela gând la faptă.

Iată o poruncă a zilei.

Primăria Municipiului Brașov

Ad. No. 8247/1942.

Com. spec. pt. distrib. încălțămintei.

Publicațiune

Din lipsa materialului de pielărie și de talpă, această lipsă fiind justificată de trebuințele mereu crescânde ale Armatei, populația civilă de toate categoriile, va trebui să se restrângă tot mai mult în folosirea încălțămintei și tălpuitului, confecționate cu material de piele și talpă de vită.

Pentru lămurirea tuturor și pentru a putea face față treptat și cu foarte mult tact acestei grele probleme, se aduce la cunoștința generală următoarele:

1. Dela data publicațiunii prezente și până la noi dispozițiuni, Biroul de încălțămintă, nu mai primește noi cereri, pentru încălțămintă și tălpuit.

2. Posesorii de bonuri care poartă

data din lunile August și Septemvrie, a căror valabilitate este expirată azi, (Bonurile eliberate din Martie-Iulie fiind anulate, conform publicației Nr. 8247 din 4 August 1942) pot cere prelungirea termenului până la 30 Noemvrie, având în vedere că în acest interval de timp, materialul redus repartizat Brașovului, nu a fost suficient pentru satisfacerea acelor bonuri.

Cererea de prelungire se face pe formularul tip, anexându-se bonul, conform procedurii de petiționare. Orice altă cerere înaintată chiar și pe formularul tip, se va clasa din oficiu la dosar.

3. Ținând seamă de realitate, îndemnăm publicul, a acorda toată înțelegerea civică a acestei situațiuni excepționale și, în mod disciplinat, să renunțe pentru moment la dorința de a avea încălțămintă numai din piele și talpă, precum și a-și păstra încălțămintea ce are în bune condițiuni, aplicând tălpi de lemn, ghetelor cu pingele sparte și a-și satisface nevoile de încălțămintă, cumpărând încălțămintă liberă în comerț, cu talpă sintetică, cauciuc sau lemn.

În vederea acestui fapt, Prefectura Județului Brașov a înființat pentru trebuințele locuitorilor dela sate, ateliere pentru confecționarea de încălțămintă cu talpă de lemn și postav, drept căpate.

Iar Primăria a luat măsuri dimpreună cu comercianții de pielărie și încălțămintă pentru a se aproviziona cu asemenea materiale bune și durabile, pentru a face față cerințelor ce vor fi, avându-se în vedere faptul că Comisiunea de încălțămintă, pentru un interval de timp, nu va mai fi în situația de a distribui bonuri de încălțămintă și în nici un caz pentru toată populația orașului și județului Brașov.

Brașov, la 14 Octomvrie 1942.

Prefectul județului:

Colonel D. Craiu

Primar:

Dr. N. G. V. Gologan

Comisia pt. distrib. încălțămintei
Președinte Dr. Sever Pop.

„LETEA“

Prima Societate Română
pentru fabricarea de hârtie
Fabrica de Hârtie Zărnești

Serviciul Sanitar al Municip. Brașov

No. 1093/1942 din 17 Oct. 1942

Incunoștințare

Se aduce la cunoștința locuitorilor că în oraș s'au ivit, în ultimul timp, câteva cazuri de febră tifoidă.

Pentru împiedicarea lățirii acestei boli, fac apel la toți locuitorii să contribuie fiecare prin înțelegerea lor la oprirea înmulțirii acestor imbolnăviri, care mai cu seamă în împrejurările excepționale de azi, poate ușor să devină epidemică.

Igiena personală și curățenia personală sunt cei mai importanți factori pentru prevenirea febrei tifoide.

De aceea:

1. Spălați-vă mâinile cu săpun și apă caldă înaintea fiecărei mese.

2. Spălați bine în apă curată toate fructele, zarzavaturile și alte alimente crude, pe care le mâncați fără a le fierbe.

3. Fierbeți laptele, fiindcă laptele nefiert propașă nu numai febra tifoidă ci și tuberculoza.

4. Procurați alimente numai dela comercianți curați, care le depozitează în localuri și locuri curate.

5. Feriți alimentele de murdăria prin muște și alte posibilități de infecție.

6. Latrinele, șanțurile, gropile etc. unde se pot colecta lichide infectate, trebuiesc desinfectate zilnic cu lapte de var.

7. Prin denunțarea tuturor cazurilor de febră tifoidă vă apărați de imbolnăvire. De aceea comunicați Serviciului Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirschler No. 1 sau medicilor de circumscripție:

Dr. Ion Vintilă Str. Sf. Ion No. 10
Dr. Neșuș Gheorghe, Șirul Dima 1.
Dr. Lupu Ion, Str. N. Iorga 16.
Dr. Stînghe Valer, Str. Calvin 10.
Dr. Berariu Ioan, Scheiu.
Dispensarul Medical Dârste.
Dispensarul Medical Stupîni.

toate cazurile de febră tifoidă, pentru a se putea lua măsurile necesare de izolare și desinfecție.

8. Toți medicii sunt obligați, să anunțe de asemenea toate cazurile — și cele suspecte — imediat medicului respectiv de circumscripție.

Școlile anunță medicul școlar sau medicul de circumscripție.

Medic primar al Municipiului
Dr. Upliu Ștefan

CIUI

Gazeta Transilvaniei

Prospect de emisiune

Adunarea generală extraordinară a Societății Anonime de Asigurări Generale **Prima Ardeleană**, cu sediul la Sibiu, a decis la 25 Octomvrie 1942 sporirea capitalului social actual de Lei 12.000.000, la Lei 25.000.000, prin una sau două emisiuni, autorizând Consiliul de administrație să stabilească condițiunile de emisiune a nouilor acțiuni pe care să le atribue exclusiv instituțiunilor românești, precum și persoanelor de origine etnică română din teritoriul de activitate al societății.

Ținând seamă de imperativul vremurilor de azi, când trebuie să dăm atențiune deosebită intereselor românești, credem, că e necesar, să poată ajunge la acțiuni de a-le noastre cât mai mulți din clienții și prietenii societății. Pentru a ușura aceasta nu s'a dat preferință vechilor acționari și s'a fixat același preț noilor acțiuni, atât pentru acționari, cât și pentru neacționari, cu toate că societatea dispune de importante fonduri de rezervă.

În baza acestor deciziuni, Consiliul de administrație deschide subscripțiune publică pentru emisiunea noului capital de Lei 13.000.000, împărțit în 26.000 acțiuni fiecare de câte Lei 500.

Cei ce doresc a participa la această nouă emisiune sunt invitați să-și trimită declarațiile de subscriere cel mai târziu până la 20 Noemvrie 1942, indicând numărul de acțiuni ce doresc să le fie atribuite și vărsând pentru fiecare acțiune cel puțin Lei 250 plus 30 Lei cheltueli de emisiune, total Lei 280.

În baza declarațiunilor de subscriere Consiliul de administrație va decide fără întârziere distribuirea acțiunilor. Celor, cărora nu li se vor putea atribui acțiuni, sau li se vor atribui numai parțial din numărul de acțiuni cerut, societatea le va restitui imediat — liber de ori-ce cheltueli — sumele vărsate. Cei cărora li se vor atribui acțiuni, vor plăti rata a doua și ultimă de Lei 250, de fiecare acțiune până cel mai târziu la 20 Decemvrie 1942.

Pentru vărsămintele făcute după termen se vor calcula 7% dobândă de întârziere.

Acțiunile din această emisiune vor participa la dividendul cuvenit anului 1943.

Declarațiunea de mai jos se va trimite pe adresa societății la Sibiu, iar vărsămintele se pot face la cassierile societății din Sibiu, București, Brașov, Alba-Iulia, Arad și Timișoara, precum și la banca „Albina“ și sucursalele ei din România.

Sibiu, 25 Octomvrie 1942.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

în proporție, transfigurându-se în ctitor martir al marelui noastre cauze naționale.

Era biruința sufletului și a ideii. De aceea, în vârtejul viitoarelor revoluții, în clipele marilor biruințe politice și culturale, în toată grandioasa înlăturire de înfăptuiri ce aveau să vină, numele lui revenea în conștiințe și pe buze ca o lozincă, o noțiune purificată și strălucitoare ca un cristal de piatră scumpă, ruptă din tezaurul întunecat de suferințe și sânge al neamului.

Călăuzindu-ne prin bezna vremii, țărânu acestă cu figura simplă ne-a adus la desrobire și unificare integrală.

Azi, când luptăm și murim pentru recucerirea ultimei brazde de pământ românesc, memoria lui atârână asupra conștiințelor noastre ca un jăratec aprins și ca un talisman stimulent venit de dincolo de viață. Și pacea nu va veni decât atunci, când praful se va alege de uzurpatorii, pe care i-a sgâlțâit așa de crunt și el, Horia!

Informațiuni

Simplificarea măsurilor administrative

Guvernul a dat dispoziții ca Prefecții să vegheze în inspecțiile ce le vor face ca funcționarii să reducă formalitățile birocratice și să lucreze mai mult pe teren.

Ședință festivă la Blaj

În sala Palatului Cultural din Blaj a avut loc o ședință festivă dată de elevele școlii normale, înscrise în „Reuniunea Mariană”, în ziua de 25 Oct. 1942 orele 17.

Au fost de față reprezentanții autorităților civile și militare și elevii tuturor școlilor în frunte cu directorii și profesorii.

Sala pe cât era de mare, pe atât era de neîncăpătoare pentru publicul ce venise, în fața căruia s'a înfățișat un program ales:

1. Imnul Regal — cor.
2. Cuvânt de deschidere rostit de eleva Giurgiu Silvia cl. VIII, președinta Reuniunii Mariene.
3. La Râul Vavilonului, concert de Muzicescu, cor.
4. Rugăciune de Păr. I. Gârlea, — declamare de Stoian Aurelia cl. VIII.
5. S'a jucat cu mult talent „Martira Spaniolă” dramă în trei acte de Pia Alberti, traducere cu subiect din timpul războiului spaniol, contra hoardelor comuniste, unde s'a evidențiat: Oancea Maria cl. VIII, Giurgiu Silvia cl. VIII, Stoian Aurelia cl. VIII, Mihai Eugenia cl. VII, Branea Melania cl. VI, Stețiu Maria cl. V și Dumitrescu Stela cl. VIII, care pentru munca și talentul lor au fost răsplătite cu nesfârșite aplauze.

A urmat apoi un Imn „Regelui Iubirii”, de N. Praglia, cor și la sfârșit s'a cântat minunat „Imnul Școlii”.

Min. Fin. Serv. Impozit. 4% No. 561176/22 Oct. 1942

Intrucât fructele sunt scutite în general de impozitul excepțional 4% rezultă că și strugurii sunt scutiți.

Nu beneficiază, însă, de scutire fructele cumpărate în vederea industrializării.

Pentru strugurii cumpărați în vederea vinificării sau industrializării, sub orice formă, se datorează impozitul excepțional 4%.

Conform art. 25 din Legea Impozitului Excepțional 4% laptele fiind scutit în general de acest impozit, rezultă că și derivatele lui ca: laptele bătut, laptele covășit, iaurtul, sunt scutite de impozitului excepțional 4%.

Intrucât Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor a luat măsura monopolizării cărților didactice primare, Ministerul de Finanțe le scutește de plata importului excepțional 4%, cu atât mai mult, cu cât parte din ele se dau gratuit copiilor săraci și orfanilor de războiu.

Ministerul de Finanțe, scutește de plata impozitului excepțional 4% și cerealele și semințele de orice fel procurate de la stațiunile experimentale pendinte de Institutul de Cercetări Agronomice al României.

Conform ordinului circular No. 419989 din 12 Februarie 1942:

La cumpărările de deșeurii dela comercianți, al căror obiect de comerț nu este vânzarea și cumpărarea de deșeurii, se datorează pe lângă impozitul excepțional 4% și timbrul de fa tură 1% și impozitul proporțional 2% conform art. 14 paragraf. 13 și art. 15 paragraf. 8 din Legea Timbrului.

În asemenea cazuri impozitul excepțional 4% se percepe prin viză, odată cu plata impozitului proporțional de timbru, conform art. 14 din Legea Impozitului Excepțional 4%.

Cronica Războiului

Vânătorii români în Caucaz

de **Mardare Mateescu**

Ultimele comunicate de războiu au scos în evidență rolul important jucat de vânătorii români în desfășurarea luptelor din Caucaz, rol evidențiat încă odată prin victoria dela Nalcic. Un corespondent de războiu ne înfățișează cu o desăvârșită putere de evocare, episoadele acestei bătălii, care a culminat prin cucerirea unui oraș caucazian de foarte mare importanță. După ce ne arată înaintările făcute de vânătorii în direcția acestei poziții culminante, cronicarul militar ajunge la momentul când trupele noastre se aflau la 8 km. depărtare de Nalcic și sovieticii au deslănțuit un contra-atac disperat.

Contra-atacul sovietic, susținut cu belșug de asaltatori și cu un sprijin violent de artilerie, este sângeros respins. În cumplitul vălmășag se iveau curând și namilele de oțel, rezervele de tancuri uriașe ale vrăjmașului, în vreme ce vânătorii de tancuri intrau în acțiune și odată cu umbrele înserării și cu primele stele se aprindeau în singurătățile munților și făclile tancurilor bolșevice incendiate de flăcării noastre, odată mai mult învingători. Atacul dat de inamic, cu gigantice care de luptă, era zdrobit.

În zorii zilei următoare cu o îndârjire mai puternică decât febra oboselii și decât înfrigurarea nerăbdării, vânătorii de munte ai diviziei românești reluau peste Baksan, vijeliosul lor atac. Amiaza acestei zile le lumina truda cu nimb de strălucit succes. După ce au isbutit să isgonească din alte numeroase târguri și sate pe vrăjmașii buimăciți, ostașii români, înfierbântați de avântul izbândeii, au ajuns către seară în cartierele dela Vest de Nalcic, oraș pe care l-au învăluit apoi și pe la Nord. Odată cu lăsarerea nopții, grenadele trăgătorilor noștri au spintecat și ultimele rezistențe organizate de inamic pe ulițele orașului caucazian.

Fie că în momentul acela vitejia vânătorilor de munte români se mai inversuna împotriva ultimelor cuiburi de rezistență ale Nalcicului, fie că pe clădirile orașului abia cucerit flutura în momentul descrierii, tricolorul românesc, fapt este că vestea a sosit în țară într'un moment când alții voiau să ne facă să credem povestea istovirei energiilor noastre ofensive.

Situația pe fronturi

Victorii româno-germane în Caucaz

Înaintarea aliată în regiunea Caucazului nu cunoaște piedeci. Operațiile ofensive ale trupelor germane și române în regiunea Nalcic, dela Vest de fluviul Terek, continuă cu succes. Ele au luat în cursul ultimelor două zile caracterul unor acțiuni de curățire a acestei regiuni, de rămășițele forțelor sovietice împrăștiate după înfrângerile suferite recent, precum și de urmărire a celor ce se retrag în munții Caucazului.

Victoria dela Nalcic, câștigată de

Această veste a fost primită cu entuziasm, spulberând amăgitoarele năluciri inamice. Pentru noi ea a însemnat, că ostașul român continuă să se împlănte tot mai năprasnic în inima parângurilor Caucazului și spre rodnicile ținuturi dela răsărit.

În ciuda tuturor invențiilor inamice, ostașul român își împlinește vitejește datoria și faptele lui sunt date ca exemplu de către aliații noștri. Astfel, în revista ilustrată a armatei germane a apărut acum câteva zile un artiler cu titlul: „Românii, centrul de greutate al luptelor din Răsărit”, în care autorul spune următoarele:

„În repetate rânduri, comunicatul german de războiu amintește că aliații noștri români s'au luptat cu vitejie și bărbăție împotriva unui dușman superior, pe care l-au și învins.

„Soldații români au dovedit adesea, în cursul acestui războiu, că respectă tot atât de mult ca și soldații germani, tradiția ostășească a țării lor. Cu toate armele și pe toate câmpurile de luptă, camarazii noștri de arme români au respins pe dușmanul bolșevic. În unele lupte au contribuit chiar decisiv la câștigarea victoriei.

„Camaraderia de arme dintre soldații români și germani, care au luptat împreună în răsărit, a devenit de nezdruccinat. Sevastopolul și Stalingradul, sunt două pietre romarcabile pe drumul acestei alianțe de arme”.

Ilustrațiile, în număr de șapte, care însoțesc acest articol, reprezintă pe soldații români în avântul lor cuceritor, pe fronturile de luptă. Fiecare fotografie repetă în explicații atributele elogioase adresate ostașului român.

Pe copertă, în pagina ultimă, revista mai adaugă o fotografie în culori, reprezentând unități de artilerie română pe străzile Rostovului.

Armata noastră înaintază deci pe drumul gloriei sale și a biruinței neamului nostru. Frația de arme a cruciadei europene nu este astăzi mai puțin încheată decât a fost la începutul acestui războiu mântuitor. Pentru că noi, am plecat la luptă, nu mânați de calcule mărunte, ci mișcați de secularul nostru instinct de apărători ai civilizației și înfierbântați de idealul nepieritor al reîntregirii Neamului.

trupele de munte românești și germane, în ziua de 28 Octombrie, a provocat prăbușirea dispozitivului defensiv inamic dela Vest de Terek. Un grup important de forțe sovietice împrăștiat, a fost atacat și nimicir ieri lângă Nalcic. Coloanele sovietice care se retrag în munții Caucazului, sunt urmărite de trupele germane și române. În cursul acestei trageri, grupuri de soldați sovietici au părăsit unitățile lor și s'au predat.

În luptele din ultimele zile au fost luați numeroși prizonieri inamici, iar avantgărzile unităților aliate au depășit

punctele fixate. Cerchezii din localitățile ocupate manifestă simpatie față de învingători, pe care îi consideră liberatori. După informațiuni din Berlin s'au constituit și formațiuni de voluntari care luptă în munți împotriva trupelor sovietice.

Sfârșitul primei faze a bătăliei din Egipt

Ofensiva britanică dela El Alamein (Egipt) a încetat subit, după șapte zile de operațiuni. Astăzi nu se mai semnalează decât ciocniri între elementele de recunoaștere, dueluri de artilerie și lupte aeriene. Faza întâia a ofensivei armatei a 8-a britanice, poate fi deci considerată ca terminată.

În zilele cât a durat această fază cu toate atacurile sale masive și violente și cu toată risipa mare de muniții pe care a făcut-o armata britanică, n'a izbutit să străpungă liniile germane și italiene.

Deasemeni, cu toate că în cursul bătăliei dela El Alamein, în prima ei fază, nu s'au angajat decât o parte din formațiile blindate, numărul tancurilor britanice distruse de aliați se cifrează la 350.

Frontul din Pacific

După cum se anunță din Tokio, războiul din Pacific a intrat într'o nouă fază. Această fază se caracterizează prin operațiile din insula Gualcanar (Arhipelagul Salomon) unde Japonezii dispun de forțe numeroase în raport cu cele americane și prin luptele aeronavale din spațiul Oceanului Pacific dela Nord de Insulele Hebride și Fiji, de ale căror rezultate este legată și soarta Australiei.

După declarațiile făcute recent de generalul Mac Arthur, comandantul forțelor unite din Australia, reiese că tabloul real al situației din Pacificul de Sud nu îngaduie optimismul ce se manifestă în Statele Unite, de-oarece mijloacele de apărare ce i-au fost puse la dispoziție sunt reduse, iar bătălia aeronavală din apropierea insulelor Hebride și Salomon n'au dat rezultatele așteptate de amiralitatea americană.

Bătălia Atlânticului

În ciuda furtunilor grele de toamnă, comunicatul special anunță că submarinele germane și-au continuat cu succes operațiile în Atlantic

Un convoiu inamic a fost interceptat de un grup de submarine germane în zona insulelor Canare. Dela căderea nopții și până în zorii zilei, au fost scufundate un număr de 14 vase cu un tonaj de 101 mii tone.

În India continuă dezordinile

Dezordinile continuă în întreaga Indie britanică. La Bombay a explodat din nou o bombă. O altă bombă a fost găsită la o răscruce și îndepărtată de poliție. Deasemeni la Poona a explodat o bombă într'o școală. Tot în acest oraș au fost arestate 14 persoane, acuzate de a fi violat legea de apărare a Indiei. La Sholapur a fost interzisă vânzarea de pocnitori de orice fel, până la 31 Decembrie.

În urma conflictului care a avut loc în cartierul european din Bombay, poliția a efectuat 200 arestări. O coloană de manifestații a fost șarjată de cavalerie și risipită. Rebelii au provocat deraierea unui tren de mărfuri.

Redactor responsabil
ION BOZDOG